

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagmata Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Lourenço, Agostinho

Leodii, 1694

Sectio II. Utrùm Essentia Divina concurrat ad sui Visionem necessariò, &
sub ratione Naturæ: an liberè, & sub ratione voluntatis ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80131)

connaturalis operandi in Deo, quod operetur ut causa particularis; præsertim cum sic operari est magis conveniens statui beatifico, ut diximus, sicque absque ullo miraculo ita operatur; sicut nulum miraculum est, quod Angelus, aut anima separata ad sui cognitionem immediatè concurrat.

22. Instabis: Effectus connaturalis semper producit à causâ magis univocâ; sed species est causa magis univoca respectu Visionis Beatæ, quàm Deus; ergo connaturalis producit per speciem, quàm immediatè per Essentiam. Respondeo majorem esse veram per se loquendo; hîc autem datur specialis ratio in contrarium: Primò, quia species est vicaria objecti; sicque connaturaliter dari nequit, nisi ubi objectum ob suam improprietatem non potest per se immediatè concurrere, ut potest in præsentia; Secundò, quia sic Deo immediatè concurrente, visio plenius sortitur rationem imaginis, quæ cum ab illo produci petat, cujus est imago, eò perfectius fit, quò immediatius.

23. Obijcies 2. Non minus potest Deus producere Visionem Beatam, & amorem beatificum in patria; similesque actiones supernaturales in via, absque lumine, vel habitu supernaturali ex parte potentia; quàm producere Visionem Beatam absque specie impressâ ex parte objecti; sed non concurrat ad illos actus, sive in patria, sive in via absque lumine, vel habitu supernaturali ex parte potentia; ergo neque sic concurrat ad visionem absque specie impressâ ex parte objecti. Confirmatur, quia statui beatifico, utpotè perfectissimo debet tribui perfectissimus modus operandi; perfectior autem operandi modus est per formam intrinsicè inhærentem, qualis est species impressa, quàm per formam extrinsicè assistentem, & adjuvantem, quale est objectum, sive Essentia divina cognoscenda.

24. Respondeo concessa majori, & minori, negando consequentiam; diversa ratio est, quia cum habitus dentur ad corroborandam potentiam, & ex parte ipsius potentia; se habeant, connaturalior modus concurrendi ex parte potentia; est concurrere per formam intrinsicè inhærentem, quàm per modum auxilii extrinsicè adjuvantis; ideoque Deus utitur formâ illâ intrinsicè inhærente ex parte potentia; ad omnes illos actus supernaturales tam in patria, quàm in via; at verò cum concursus objecti per se loquendo sit extrinsecus, connaturalior est, & congruentior per formam extrinsicè assistentem, quando hæc fuerit maximè intelligibilis in actu, qualis est ipsa Essentia divina; imò & Angelica, ut supra diximus. Et per hæc patet quid dicendum sit ad confirmationem argumenti.

25. Obijcies 4. Deus in hac vita concurrat ad sui cognitionem per speciem impressam; ergo & in patria. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia cognitio in patria, cum sit clara, & intuitiva, debet esse immediata, & facialis, sicque debet à Deo immediatè, & nullo interposito, procedere; at verò in via, cum sit obscura, & abstractiva, non habetur immediatè, sed per species alienas, & à rebus creatis emendatas juxta illud ad Rom. 1. 20. Invisibilia Dei per ea quæ facta sunt, intellectâ conspiciuntur.

26. Obijcies 5. Non implicat qualitas aliqua supernaturalis, quæ simul eleve potentiam in ratione potentia; & cum illa concurrat loco objecti; ergo tale erit de facto lumen gloriæ; consequenterque Essentia Divina non concurrat imme-

diatè ad sui cognitionem. Respondeo quidquid sit de antecedente, negando consequentiam; neque enim dari potest connaturaliter talis qualitas, quando objectum est maximè præsens, & proportionatum, qualis est Deus, ut diximus.

Obijcies 6. Si Deus immediatè concurreret per Essentiam ad sui cognitionem, ad eam concurreret necessariò; siquidem posito lumine gloriæ in intellectu, non potest Deus negare concursum objectivum ad producendam visionem; sed hoc stare non potest; siquidem actiones Dei ad extra omnes sunt liberæ; ergo &c. Respondeo argumentum in utraque sententia eandem habere vim; nam concursus objecti non est minus necessarius ad producendam speciem, quàm visionem; ergo posito lumine, deberet Deus necessariò producere speciem, & hæc Visionem. Undè fit:

SECTIO II.

Vtrum Essentia Divina concurrat ad sui visionem necessariò, & sub ratione Naturæ: an liberè, & sub ratione Voluntatis?

Dico 1. Essentia divina concurrat ad sui Visionem, non solum in ratione causæ formalis externæ illam specificando, quod commune est omnibus aliis objectis respectu actuum, quos terminant, sed etiam in ratione causæ efficientis, eandem effectivè producendo. Ita P. Molin. 1. p. q. 12. art. 2. d. 2. §. His ita. P. Valent. 1. p. d. 1. q. 12. punct. 2. §. Primò intelligitur. P. Soar. lib. 2. de attrib. cap. 12. à n. 17. P. Sal. 1. 2. q. 3. d. 5. tract. 2. sect. 2. & alii Recentiores contra Bannez 1. p. q. 12. art. 2. dub. 2. Conclus. 3. Pesant. d. unica ad 7. aliosque ex Recentioribus.

Probatur primò, quia Essentia divina concurrat loco speciei impressæ, prout supra diximus; sed species secundum verissimam Philosophorum sententiam ad hoc datur, ut effectivè concurrendo potentiam determinet; ergo &c. Secundò, quia in hoc concursu nulla apparet repugnantia, aut imperfectio, ut ex supra dictis patet; ergo &c. Tertiò, quia hoc sublatò concursu, non datur adæquata causa Visionis Beatæ; siquidem tolleretur concursus effectivè determinans intellectum ex parte objecti, qui tamen necessarius est ad quamlibet cognitionem, etiam naturalem eliciendam, ut ex Philosophia tanquam certum supponitur; ergo &c.

Dico 2. Præter concursum in ratione causæ formalis externæ, & effectivum, de quibus proximè, non reperitur in Essentia divina alius tertius, qui ab aliquibus dicitur causalitas, seu unio formalis Essentia; cum intellectu creato. Ita P. Soar. lib. 2. de attrib. cap. 12. à num. 8. P. Valent. tom. 1. d. 1. q. 12. punct. 2. P. Molin. 1. p. q. 12. art. 2. d. 2. P. Gil tom. 2. tr. 6. cap. 2. ubi latius de hac re contra Caiet. 1. p. q. 12. art. 2. ad 3. Bannez 1. p. q. 12. art. 2. Conclus. 4. Zamel. ibid. quest. 3. Pesant. proximè cit. Navarret. contrav. 35. & alios negantes Essentia; divinæ concursum effectivum ad sui visionem, quos latè refert Agid. Lufitan. tom. 2. lib. 12. p. 2. q. 4. art. 5. §. 1. & admittentes tertium illum concursum, quem appellare solent unionem quandam mirabilem, & ineffabilem; ideoque dicunt admittendam,

tendam, quia cum Essentia divina concurrat in ratione formæ intelligibilis loco speciei, quæ rationem causæ formalis exercet respectu intellectus, necessariò debet talem causalitatem supplere, quod aliter præstare non potest, quàm per unionem illam, seu causalitatem formalem. Nostra tamen conclusio:

31. Probatur primò, quia concursus effectivus, & formalis extrinsecus Essentiæ satis est ad determinandum intellectum creatum ad eliciendam Visionem Dei; ergo quilibet alius est finitus. Probatur secundò, quia species impressa non exercet rationem unionis, seu causalitatis formalis internæ in quantum est forma intelligibilis præcisè cõstituens intellectum in actu primo, ipsumque determinans ad visionem, sed in quantum est talis forma intelligibilis, nempe accidentalis, quæ ut sic accipit esse à subiecto; alioqui tam Essentia divina respectu Intellectus divini, quàm essentia Angeli & animæ separatæ respectu sui intellectus haberent rationem illam unionis, & causalitatis formalis internæ, cum respectu illorum sint formæ intelligibiles illos constituentes, & determinantes in actu primo ad sui cognitionem; sed Essentia divina per intimam conjunctionem, & assitentiam extrinsecam ad intellectum creatum, potest exercere rationem formæ intelligibilis respectu illius, illumque constituere in actu primo, & determinare ad eliciendam sui visionem, ut supra diximus; ergo frustra illi superadditur formalis illa unio, seu causalitas interna mirabilis, & ineffabilis.

32. Confirmatur primò, quia causalitas illa in forma intelligibili est magna imperfectio; siquidem solum provenit ex ratione accidentis, ejusque dependentià à subiecto; sed Essentia divina est forma intelligibilis perfectissima; ergo causalitatem illam neque vendicat, neque supplet; alioqui in illam refunderetur formalis imperfectio. Secundò, quia unio illa, seu causalitas dicitur à suis Authoribus ineffabilis, & inexplicabilis; ergo vel solo nomine debet à vera Theologia ablegari, utpote quæ neque principium, neque fundamentum habeat, ex quibus deduci, aut explicari possit.

33. His ita probatis & stabilitis, pro solvenda difficultate in titulo proposita, advertendum est, duobus modis posse difficultatem illam excitari: Primò, ita ut inquiramus: An Essentia divina concurrat cum intellectu Beati per se primariò, ut est, seu ut Natura quædam est: An verò concurrat per se primò, non ut est, sed ut Voluntas, & Omnipotentia est? Secundò, ita ut investigemus: An Essentia divina ita concurrat ad sui visionem, ut saltem ad minimum sit necessarium, quod ad talem concursum applicetur, seu imperetur à voluntate Dei libera? His positis fit:

34. Conclusio 1. Essentia divina concurrat ad sui visionem per se primariò ut est, seu ut Natura est; non autem ut Voluntas, & Omnipotentia est. Ita *Argent. quest. Prolog. ad 5. Egitaniens. cit. art. 1. §. 2. num. 12. P. Molin. 1. part. quest. 12. art. 2. d. 2. §. Licet autem. P. Gil. tom. 2. tr. 6. cap. 3. à num. 3. P. Sal. 1. 2. tr. 2. d. 5. sect. 2. num. 4. & alii Recentiores.* Probatur primò ex D. Thom. *quest. 8. de Verit. art. 1. & in 4. dist. 49. quest. 2. art. 1. ad 2.* quatenus asserit, idem esse principium intellectio- nis divinæ increatæ, ac creatæ beatificæ; sed prin- cipium Intellectionis divinæ est Essentia; ut Essen- tia, & ut Natura est; non autem ut voluntas est; ergo ita similiter erit respectu Visionis bea- tificæ.

35. Probatur secundò, quia essentia Angeli (idem *Tom. 1.*

quæ de essentia animæ separatæ) concurrat ad sui cognitionem, ut natura est; & non ut voluntas; aut potentia; alioqui si concurreret ut voluntas; cum nihil detur volitum, quin præcognitum, daretur alia cognitio Angelica ante primam illius cog- nitionem, quod implicat; esset enim, & non esset prima; ergo idem dicendum de Essentia divina concurrente ad sui cognitionem.

36. Probatur tertio, quia si Essentia divina concurre- ret ad Visionem beatam non ut Natura, sed ut Vo- luntas & Omnipotentia est, per se primò cognos- ceretur à Beato ut Voluntas, & Omnipotentia est; siquidem objectum eo modo, quo movet poten- tiam, ab eadem attingitur; sed hoc non est di- cendum; siquidem Beatus per se primò attingit Essentiam ut Natura est, & prout includit omnia; quæ in illa sunt formaliter, ut ex infra dicendis constabit; ergo &c. Confirmatur, quia objecta creata non movent per se primò potentiam cog- noscentem, prout potentia sunt; alioqui ut talia per se primò cognoscerentur, quod experientiæ re- pugnat; ergo &c.

37. Probatur quarto: Idem Essentia divina concur- reret ad sui cognitionem, ut est Voluntas & Om- nipotentia, quia ante hujusmodi potentias non conciperetur à nobis sufficiens ad producendam immediatè actionem, sive visionem illam; sed hoc est falsum; siquidem substantia creata antequam perficiatur per propriam potentiam, potest ali- quas emanationes edere, ut patet in aqua se redu- cente ad pristinum frigus: in substantia producen- te suas proprietates, & potentias realiter distinctas; suamque subsistentiam, quibus emanationibus si- milis est concursus ille Essentiæ ad visionem, cum prout est ab Essentiâ sit actio quædam intentiona- lis; ergo &c.

38. Probatur quinto, quia Naturæ divinæ, utpote perfectissimæ, non debet denegari perfectio ali- qua competens rebus creatis, in qua nulla visitur repugnantia; sed concurrere ad sui cognitionem, prout naturæ quædam sunt, est perfectio compe- tens rebus creatis, ut inductione facta constat; & in eo, quod Deo adscribatur, nulla visitur imper- fectio, aut repugnantia; aliter assignetur; ergo &c.

39. Oppositum tenent *Scor. quodlib. quest. 14. art. 2. §. Hinc intelligendum. Herrer. in 1. Scor. tom. 1. d. 7. quest. 9. conclus. 3. & 4. Radai. part. contr. 10. art. 1. conclus. 3. & omnes ferè Scoristæ. P. Vasq. 1. part. d. 43. cap. 7. num. 35. Egitaniens. tom. 2. lib. 8. part. 2. quest. 2. art. 6. §. 5. num. 43. P. Herice tr. 4. d. 42. cap. 4. num. 30. ubi citat Oryand. in 4. dist. 49. proposit. 8. & D. Thom. 1. part. quest. 19. art. 4. P. Compton. tom. 1. d. 15. sect. 2. num. 1. & 2. licet contrarium non rejiciat: Pro illis:*

40. Objicies 1. Illud Apoc. 4. ibi: *Tu creasti omnia, & propter voluntatem tuam erunt, & creata sunt.* Ubi significatur, Essentiam ad omnia creata concurrere ut voluntatem; sed Visio beata, ad quam Essentia concurrat, est quid à Deo creatum; ergo &c. Respondeo ex loco citato, sicut ex aliis si- milibus (si quæ sint) solum colligi, quæcumque à Deo fiunt, pendere ab ejus voluntate modo statim explicando; non autem Naturam, sive Essentiam divinam ad illa concurrere sub ratione Voluntatis, quod debebat probari.

41. Objicies 2. Quidquid Deus *ad extra* producit, efficit per suam Essentiam, ut per principium com- pletum; sed hæc talis non est, nisi prout comple- tur per Voluntatem, & Omnipotentiam; ergo &c. Respondeo negando minorem: neque enim Es- sentia divina, ut Natura est, est minus sufficiens, & completa

completa ad sui visionem eliciendam, quàm sit substantia creata ad emanationes naturales suarum proprietatum, ut diximus.

42. Obijcies 3. Si Essentia concurreret ad sui visionem, ut Natura est, sequeretur, Deum aliquid efficere *ad extra* ex necessitate naturæ; sed hoc non est dicendum: tum quia id negant omnes Theologi cum *D. Thom. 1. part. quest. 19. art. 4.* tum etiam quia illud, quod Deus sic operaretur, necessariò foret infinitum; siquidem cum non haberet principium à quo limitaretur, & determinaretur, operaretur quantum potest; potest autem infinitum; ergo &c.

43. Respondeo cum P. Molin. cit. negando sequelam, si velint ex hac operatione sequi, Deum efficere aliquid *ad extra* ex necessitate naturæ simpliciter, & absolute, siquidem concursus Dei ad sui visionem Deo est liber: concedendo tamen sequelam, si velint, sequi, Deum efficere aliquid *ad extra* ex necessitate secundum quid, quatenus scilicet concursus ille, quantum est ex parte Essentiæ concurrentis in ratione formæ intelligibilis à Deo impenditur necessariò; ex quo tamen non sequitur, effectum illum esse simpliciter ex necessitate naturæ, siquidem maximè liber & voluntarius est Deo, prout ad illum concurrat cum intellectu, & lumine gloriæ, tum ut causa universalis, tum ut particularis, licet ex suppositione, quod ad illum velit concurrere, necessarius sit talis concursus, prout exit ab illius Essentia concurrente in ratione formæ intelligibilis.

44. Obijcies 4. Essentia divina per id concurrat ad sui visionem, quod continet, & potest producere speciem impressam intuitivam Dei sed hanc continet, & potest producere per Omnipotentiam, & voluntatem, ergo ad illam de facto concurrat per Omnipotentiam, & Voluntatem, seu prout est Voluntas, & Omnipotentia. In hoc argumento maximè nititur P. Herice cit. num. 27. cum tamen supponat possibilem esse speciem impressam intuitivam Dei, ex iis, quæ pro illius possibilitate infra dixerimus, patebit quid dicendum proposito argumento.

45. Conclusio 2. Concursus Essentiæ divinæ in ratione formæ intelligibilis ad Visionem beatam, non solum est necessarius ut diximus, sed etiam prout sic est independens ab applicatione, saltem immediata, & directa Voluntatis divinæ. Ita videtur tenere *D. Thom. supra cit. n. 34.* dum asserit idem esse principium Visionis increatæ, ac Visionis creatæ beatificæ; sed Essentia divina independenter ab applicatione Voluntatis divinæ concurrat de facto ad Visionem increatam; ergo eodem modo concurrat ad visionem creatam beatificam. Tenent expressè P. Molin. 1. part. q. 12. art. 2. d. 2. §. Licet autem. P. Gil. tom. 2. tr. 6. cap. 3. à num. 8. & probabilem dicit P. Becan. 1. part. tr. 1. cap. 9. quest. 2. num. 4. Tenent etiam Scot. quodlib. quest. 14. art. 2. §. Hinc intelligendum. Licher. ibid. Mayron. in 3. dist. 12. q. 21. & alii.

46. Probatur primò, quia Essentia divina ante applicationem liberam voluntatis, est forma intelligibilis perfectissima, nò solum respectu Intellectus divini, sed etiam creati perfusi lumine gloriæ; ergo prout sic potens concurrere, & de facto concurrere cum utroque ad sui visionem. Probatur consequentia, quia ad concurrendum cum Intellectu divino ad sui visionem non est necessaria illa voluntatis applicatio, ut omnes fatentur; ergo neque sic erit necessaria ad concurrendum cum intellectu creato.

47. Probatur secundò, quia Essentia divina non est

minùs potens ad præstandum suum concursum in ratione formæ intelligibilis ad sui Visionem, antequam nostro concipiendi modo compleatur per voluntatem, & potentiam executivam, quàm sunt plura objecta creata ad eliciendas suas emanationes reales, nempe elementa ad producendas proprietates sibi connaturales, Essentia ad producendum intellectum, & voluntatem, & substantia suam subsistentiam; sed hæc producunt suas proprietates per emanationes reales, antequam re ipsa compleantur per potentias, quibus ceteros effectus producant; ergo à fortiori Essentia divina eliciet actionem intentionalem ad sui visionem, antequam nostro concipiendi modo compleatur per Omnipotentiam, qua producit effectus ad extra, & per voluntatem, quæ applicari possit.

48. Probatur tertio, quia essentia Angeli (idemq; de anima separata) de facto concurrat ad sui visionem per proprium intellectum independenter ab applicatione voluntatis; alioqui cum applicatio voluntatis ad hoc, ut Angelus se intelligat, pendeat necessariò à cognitione objecti, siquidem nihil volitum, quin præcognitum, sequeretur jam habere sui cognitionem, antequam se cognosceret, quod implicat: imò cum illa cognitio antecederet actum voluntatis, haberetur independenter ab illius applicatione, quod intendimus; ergo etiam Essentia divina sic concurrat ad sui visionem independenter ab applicatione voluntatis, cum non sit ad id minùs efficax, quàm essentia Angeli.

49. Probatur quartò, & efficaciter, quia posito concursu libero Voluntatis divinæ ex parte intellectus creati, & luminis gloriæ, cum sola assistentia extrinseca, seu unione Essentiæ in ratione formæ intelligibilis, statim producat Visio beatifica absque libera applicatione Essentiæ ad talem concursum; siquidem positis omnibus requisitis ex parte potentie, & unione formali speciei impressæ, aut objecti cognoscibilis in cognitionibus naturalibus, nihil aliud requiritur præter efficaciam speciei, vel objecti, ut statim producatur cognitio, ut facta inductione constat; sed ex suppositione facta dantur omnia requisita ex parte potentie, & aliunde Essentia divina non est minùs efficax ad præstandum concursum ex parte objecti absque applicatione libera voluntatis, quàm sunt species aut objecta creata, quæ absque ulla peculiari applicatione concurrunt cum sola naturali efficacia ad talem actionem; ergo absque necessitate introducit, & exigitur talis applicatio libera voluntatis.

50. Confirmatur, quia positis omnibus requisitis ex parte potentie divinæ ad producendum aliquem effectum in creatis, statim concurrat Essentia divina in ratione causæ exemplaris absque ulla applicatione directa voluntatis illam applicantis ad talem concursum; ergo etiam positis liberè omnibus requisitis ex parte potentie creatæ, statim similiter concurrat in ratione formæ intelligibilis absque ulla nova applicatione voluntatis ad talem concursum.

51. Et declaratur adhuc efficaciter, quia licet Essentia divina ad effectum creatum *ad extra*, quando illum producit Omnipotentia, non concurrat ut applicata à propria voluntate quoad concursum, quem ipsa præstat in genere causæ exemplaris, hoc non tollit quominus effectus ille dicatur Deo liber, atque opus divinæ Voluntatis simpliciter, & absolute absque ulla imperfectione; siquidem ad hoc satis est libera applicatio Voluntatis divinæ quoad cetera, quæ ad productionem talis effectus requiruntur;

requiruntur; ergo similiter licet Essentia divina non concurret ad Visionem beatam, ut applicata directè à Voluntate divinâ quoad rationem concursus, quem ipsa præstat in ratione formæ intelligibilis, hoc non tollit, quominus effectus ille dicatur simpliciter Deo volutus, & liber; siquidem ad hoc satis erit, quod omnia requisita ex parte potentiz, & luminis gloriæ sint simpliciter & absolute Deo libera.

32. Hinc colliges ad eliciendam Visionem Beatam sufficere applicationem Essentiz divinæ in ratione formæ intelligibilis mediatam, & indirectam, quatenus scilicet voluntas divina cum intellectu creato, & lumine gloriæ liberè concurret, tum mediatè, utrumque conservando; tum immediatè in ratione causæ universalis, vel etiam particularis, (prout infra explicabimus) concurrendo ad Visionem Beatam cum intellectu creato, & lumine gloriæ tanquam cum instrumento sibi peculiari.

33. Oppositam sententiam tenent *Argentini. q. 1. Prolog. Aureol. in 2. dist. 9. q. 1. art. 1. P. Vafq. & P. Sal. proximè, Agid. Lustran. rom. 2. lib. 8. p. 2. q. 2. art. 6. § 5. num. 47. & 48. P. Soalib. 2. de Attrib. cap. 12. n. 20. 22. & 25. & lib. 2. de Angel. cap. 28. num. 4. P. Becan. 1. p. tract. 1. cap. 9. q. 2. n. 4. Machin. 1. p. q. 12. a. 2. d. 15. sect. 1.* qui idem affirmant de concursu ad producendam speciem impressam, de quo infra: pro quibus. Argues 1. Fundamenta, quibus probata est præcedens conclusio ab Adversariis in nos, videntur ad minimum probare, Essentiam divinam concurrere ut applicatam, seu imperatam directè à voluntate divinâ; ergo &c. Respondeo negando antecedens: talia enim fundamenta partim ex fundamentis proximè adductis sunt dissoluta, partim ex dicendis dissolventur.

34. Argues 2. ex illo Psal. 134. ibi: *Omnia quacumq; voluit Deus fecit.* Et ad Ephes. 1. *Qui operatur omnia secundum consilium voluntatis suæ:* ex quibus, aliisque similibus locis videtur satis constare, nihil à Deo fieri, aut factum esse, nisi ex beneplacito voluntatis divinæ; ergo &c. Respondeo adducta loca (& si quæ sunt alia,) solum intendere, quæcumque Deus operatur *ad extra*, esse simpliciter, & absolute Deo libera, quod non negamus; cum hoc tamen stare potest, quod secundum aliquam considerationem possit concursus Dei accipi necessarius, prout de concursu ad effectum in ratione causæ exemplaris explicavimus.

35. Argues 3. Deus non communicat suam Essentiam creaturis in earum productione, nisi per Intellectum, & Voluntatem saltem ut applicantem potentiam executivam, ut constat, tum ex alibi dictis: tum ex locis Scripturæ proximè citatis: tum ex communi Theologorum sententia: tum etiam ex Philosopho passim asserente, Deum esse agens, non per Naturam simpliciter, sed per Intellectum, & Voluntatem operans; ergo etiam eidem non communicabit suam Essentiam per ejus intelligibilitatem, sive concursum in ratione formæ intelligibilis, nisi ut applicatam directè à Voluntate Divina.

36. Respondeo primò, verum quidem esse, Deum non communicare suam Essentiam in esse reali, quando creaturas realiter producit, nisi dependeret ab applicatione libera, & directâ suæ voluntatis; id tamen non esse secundum omnem rationem concurrendi; siquidem non illam prout sic applicat in ratione causæ exemplaris, ut diximus; ergo etiam mirum non est, quod eandem non communicet secundum esse intelligibile liberè applicatam, saltem secundum aliquam rationem, qua-

lis est ratio concurrendi intentionaliter, & loco specie impressæ, ut etiam diximus.

Respondeo secundò, concessio antecedente, negando consequentiam; diversa ratio est, quia Deus non communicat suam Essentiam in productione creaturarum, nisi per actionem *ad extra* omnibus modis realem, quæ prout sic supponit ipsam Essentiam nostro concipiendi modo jam constitutam per Intellectum, & Voluntatem, atque adeò per hanc liberè applicatam; ut videre est in actionibus simpliciter realibus agentium naturalium: at verò suam intelligibilitatem communicat per actionem, prout est ab Essentia intentionalem, & similem emanationibus agentium naturalium, ideoque prout sic non requirit ipsam Essentiam completam per voluntatem ut eam liberè applicantem, ut in simili diximus de emanationibus agentium naturalium, quæ à suis causis egredi possunt, antequam constituantur & compleantur per suas potentias reales.

Argues 4. Deus per voluntatem, & suam Omnipotentiam potest immediatè supplere concursum suæ Essentiz ad productionem Visionis Beatæ; siquidem hic est in genere causæ effectivæ; Deus autem potest supplere concursum causæ effectivæ, ut est communis sententia; ergo hic dependet à Voluntate Divina saltem ut applicante; siquidem Deus non illum supplebit, nisi prius velit eum impedire, & de facto impediat, quod autem non impediat, est signum, quod ejus voluntati, & potentiz subjacet.

Respondeo negando antecedens: neque enim Deus supplere potest concursum illum directè, saltem de lege ordinaria; quia licet sit effectivus, ac proinde ex genere suo possit à Deo suppleri, quia tamen nostro concipiendi modo supponitur ad eòcursum liberum Voluntatis divinæ, juxta ea quæ supra diximus, ab eadè suppleri non potest. Accedit, quia licet concursus ille, prout est effectivus, suppleri possit per Voluntatem divinam, (quod non concedimus,) adhuc non possit per illam suppleri, quatenus formalis extrinsecus; siquidem hic aliter suppleri non potest, quàm per formam, quæ Essentiam ipsam divinam contineat per se primò, & formaliter, aut eminenter, aut intentionaliter; nullo autem ex hismodis Voluntas divina continet Dei Essentiam, ut patet.

Scio aliquos ex Recentioribus putare, ex eo non posse concursum effectivum Essentiz divinæ in ratione formæ intelligibilis suppleri per Voluntatem divinam, quia hæc Essentiam non continet aliquo ex modis proximè assignatis. Non placent, si loquantur de concursu effectivo præcisè quæ effectivo; siquidem Voluntas divina non suppleret concursum activum effectivè ut principium quod, & principale, sed ut principium quo, & minus principale; ad hunc autem effectum præstandum opus non esset, Essentiam continere aliquo ex prædictis modis, sed satis esset, quod illam sic contineret principium quod, & principale, qualis esset Deus.

Argues 5. Si Essentia divina non concurret ad Visionem Beatam ut applicata, & determinata à Voluntate divina, sequeretur, concurrere necessariò, atque adeò secundum totam suam intelligibilitatem infinitam; sed hoc non est dicendum: alioqui per talem concursum produceretur visio infinita; siquidem causa infinita, nisi aliundè habeat, à quo impediatur, producit effectum suæ virtuti adequatum, sicque infinitum, quod implicat; ergo &c.

62. Respondeo negando sequelam, licet enim Essentia divina non concurrat ut applicata à Voluntate divina, adhuc Visio Beata non erit infinita; siquidem ex simultanea conjunctione cum intellectu creato, & lumine gloriæ finitæ virtutis limitatur ad non concurrendū secundum totam suam intelligibilitatem, sed secundum finitam, & limitatam, sicque limitatum effectum, seu Visionem finitam producit; nam quando plures causæ diversæ rationis concurrunt ad eundem effectum producendum, potentior limitari solet ab imperfectiori, ita ut effectus sequatur deteriolem partem suæ causæ. Patet primò in conclusione deducta ex duabus præmissis etherogeneis inæqualibus in perfectione, quarum deteriolem sequitur, ut alibi diximus in Logica. Secundò in duobus cernentibus idem objectum ex eadem distantia, & per speciem impressam æqualis intensiois, quorum unus si habeat visum acutum, & alter illum habeat obtusum, visio necessariò evadet inæqualis, & representatio speciei limitabitur juxta proportionem luminis naturalis; ergo ita similiter fiet in concursu Essentiæ divinæ ex conjunctione cum intellectu creato, & lumine gloriæ finitæ virtutis, quale est illud, quod de facto datur ad videndum Deum.

63. Inferes: Ergo saltem de potentia Dei absoluta poterit Essentia divina concurrere ad Visionem Beatam dependentem ab applicatione libera immediata, & directa Voluntatis divinæ. Respondeo concedendo illationem ob easdem rationes cum proportionem applicatas, quibus infra idem probabimus de concursu ejusdem Essentiæ divinæ ad producendam speciem impressam.

SECTIO III.

Utrum Essentia Divina concurrat ad sui visionem per se primariò secundum omnes suas perfectiones: an solum secundum aliquas?

64. **C**UM Perfectiones Divinæ aliæ sint absolutæ, quales sunt Misericordia, Justitia, & alia Attributa; aliæ verò sint relativæ, quales sunt Relationes Personales, sive constituentes Personas, de omnibus hæc est præsens quaestio. Prima sententia asserit, Essentiam divinam concurrere per se primariò ad sui visionem, non secundum omnes suas perfectiones, etiam absolutas, sed tantum secundum aliquas determinatas, nempe secundum solam Voluntatem, & Omnipotentiam. Ita Scot. quodlib. quaest. 14. art. 2. & cum eo alii Scotistæ supra citati num. 39. Hujus tamen sententiæ fundamenta ibidem proposuimus & satis rejecimus.

65. Secunda sententia est aliquorum affirmantium, Essentiam divinam concurrere primariò ad sui visionem, aut solum quâ intellectio actualis: aut quâ est infinita simpliciter. Hæc tribui potest Authoribus, qui docent Essentiam divinam in ratione Deitatis per se primariò constitui, aut per rationem intellectiois actualis: aut per rationem infinitatis simpliciter.

66. Fundantur, quia Natura, sive Essentia divina concurrat per se immediatè ad sui visionem quâ Natura est, ut supra diximus; sed in ratione Natu-

ra constituitur, aut per intellectioem actualem: aut per infinitatem simpliciter; ergo aliqua earum per se primò concurrat ad sui visionem. Respondeo primò negando minorem: jam enim diximus in Met. tract. 1. d. 3. à num. 739. Naturam divinam constitui per Aseitatem metaphysicè; physicè autem à parte rei per existentiam perfectissimam per se subsistentem in omni genere, prout ibidem diximus num. 660. Respondeo secundò, dato quod Natura divina per illa prædicata ultimò constitueretur, non tamen adequatè, sicque deberet concurrere ad sui visionem etiam secundum alias perfectiones absolutas saltem communiores, quæ etiam in ipsâ ratione Naturæ includerentur.

Tertia sententia, quam sequimur docet, Essentiam divinam concurrere per se primariò ad sui visionem secundum perfectiones absolutas, non autem secundum relativas. Ita P. Sgar. lib. 2. de Arnes qui asserunt, perfectiones relativæ in Deo non pertinere ad objectum primarium Visionis beatæ, quos infra citabimus d. 5. num. 12.

68. Probatur 1. pars primò, quia Essentia divina concurrat per se primariò ad sui visionem, quâ Natura est, ut supra diximus; idque non ut à nobis. cap. 12. num. 23. & 24. P. Molin. 1. part. quaest. 12. art. 8. d. 4. Conclus. 3. & citari possunt omnes concipiuntur, sed ut est in re ipsa; sed prout sic per se primò constituitur in ratione naturæ per omnes suas perfectiones absolutas, ut diximus in Metaphysica loco à nobis citato; ergo secundum omnes concurrat per se primò ad sui visionem.

69. Probatur secundò, quia objecta creata secundum omnes perfectiones sibi essentielles concurrunt per se primò ad sui cognitionem habitam sive immediatè, si sint ex se proportionata, ut sunt Angelus, & anima separata respectu cognitionis sui ipsius; sive mediante specie à se emissâ, quando talia non sunt; sed perfectiones absolutæ sunt veluti partes essentielles Essentiæ divinæ; ergo secundum omnes per se primò concurrat ad sui visionem.

70. Probatur 2. pars primò, quia Essentia divina ad Visionem Increatam Patris (idemque de cæteris Personis,) non concurrat nostro concipiendi modo secundum perfectiones relativæ. Personarum primariò, sed satis est, quod secundum illas concurrat secundariò, & quatenus eminenter continentur in Essentia; ergo eodem modo concurrat res ipsa ad Visionem beatam creatam.

71. Secundò, quia Relationes divinæ eminenter continentur in Essentia divina; ergo satis est concursus primarius, & immediatus Essentiæ divinæ, ut illæ videantur à Beato. Tertiò, quia si Relationes in Deo per se immediatè, & primariò concurrerent ad Visionem beatam creatam, posset earum qualibet, quantum est ex se, sine aliâ concurrere ad sui visionem; sed hoc non est dicendum; alioqui jam opera Trinitatis ad extra non essent indivisa, quod est contra Theologos & Sanctos Patres; ergo &c. Quartò, quia sequeretur, posse effectum creatum, qualis est Visio beata pendere à Deo, quatenus Trinus est consequenterque ex illius cognitione comprehensiva posse evidenter cognosci Mysterium Trinitatis; hoc autem in Materia de Trinitate negari solet; ergo & illud, ex quo sequitur.

72. Quintò, quia Relationes divinæ quoad nostrum modum concipiendi sunt posteriores Essentiâ, ut potè à quâ, ut à radice procedunt; ergo posterius ad Visionem beatam concurrunt; consequenterque mediante Essentiâ, Sextò, quia Relationes & substantiæ